

Academic Administration Strategies to Develop Innovators' Characteristics of Students in Vocational Institutes under OVEC

กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน
วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Sutee Thaikerd¹ Ackara Thammathikul² and Wisut Wijitphatcharaporn³

สุธี ไทยเกิด¹ อรรครา ธรรมาธิกุล² และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์³

^{1,2}Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

³Kasetsart University

^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Corresponding Author, e-mail: Thaisutee@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the conceptual framework in academic administration to develop innovators' characteristics of students in vocational institutes under Office of Vocational Education Commission (OVEC), 2) explore present and expected conditions of academic administration to develop innovators' characteristics of students in vocational institutes under OVEC, and 3) develop academic administration strategies to develop innovators' characteristics of students in vocational institutes under OVEC. The research employed multiphase mixed methods research with 822 samples consisting of vocational administrators, lecturers, and students of colleges under OVEC. The research instrument included assessment forms, questionnaires and recording forms. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, SD, Priority Need Index (PNI_{modified}), and content analysis.

The results revealed that: 1) the conceptual framework consisted of 3 conceptual frameworks: 1.1) academic administration to develop innovators' characteristics of students in vocational institutes under OVEC, 1.2) the innovators' characteristics, and 1.3) strategy development and evaluation. 2) The

analysis of the present and expected conditions in developing innovators' characteristics of students in vocational institutes under OVEC revealed at high level of both conditions. The analysis of the external context also revealed at high level of the present and expected conditions. And 3) The academic administration strategies to develop innovators' characteristics of students in vocational institutes under OVEC consisted of 4 main strategies, 12 secondary strategies and 39 development guidelines.

Keywords: Strategies, Academic Administration, Characteristics of Innovators

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัด สอศ. และ 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัด สอศ. ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัด สอศ. ทั่วประเทศ จำนวน 822 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการมี 3 กรอบแนวคิด 1.1) กรอบการบริหารวิชาการ 1.2) กรอบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน และ 1.3) กรอบการพัฒนาและประเมินกลยุทธ์ 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัด สอศ. จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัด สอศ. ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง และ 39 แนวทางพัฒนา

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารวิชาการ คุณลักษณะนวัตกรรม

บทนำ (Introduction)

จากนโยบายสำคัญของรัฐบาลไทยในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไทยก้าวสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0” หรือ “ไทยแลนด์ 4.0” ในการสร้างเศรษฐกิจใหม่ ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางนั้น ระบบรูปแบบปรัชญาการศึกษาไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบโจทย์ไทยแลนด์ 4.0 ได้ซึ่งการศึกษาไทยในโลกยุคใหม่ต้องก้าวสู่การคิดวิเคราะห์ ค้นคว้าสิ่งใหม่ ดังนั้นการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพแรงงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ยุค Thailand Economy การศึกษาที่จะตอบโจทย์นี้ต้องเปลี่ยนวิธีการสอน ลดการเรียนรู้เชิงเทคนิค และการท่องจำ แต่ให้น้ำหนักกับการสร้างทักษะการเรียนรู้และปรับตัวของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ต้องการมุ่งเน้นสายวิชาชีพมากขึ้น

ผู้เรียนอาชีวะจึงเป็นแรงงานที่มีคุณค่า และสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการยกระดับการศึกษาสายอาชีวะให้เป็นรากฐานสำคัญของประเทศ และเศรษฐกิจไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (Auntthachai, 2016; Dangthongdee, 2017)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายและมีพันธกิจหลักในการจัดและส่งเสริมและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกำลังคนสายอาชีพสู่สากล ขยายโอกาสทางการศึกษาสายอาชีพให้ทั่วถึงต่อเนื่อง เสมอภาค และเป็นธรรม เป็นแกนกลางในการจัดอาชีวศึกษาและอบรมวิชาชีพ ระดับฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยีของประเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ วิจัย สร้างนวัตกรรม จัดการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริม/พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ (Office of the Vocational Education Commission, 2015) โดยเฉพาะในด้านการผลิตกำลังคนในระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค จะต้องพยายามวางแผนนโยบายและแผนในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการกำลังคนของภาคผู้ใช้หรือสถานประกอบการ

สถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์และเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์อาชีวศึกษา เพื่อให้ผลผลิตของการอาชีวศึกษาซึ่งก็คือผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโลกในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะที่เป็นนักคิด นักเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการสังคมหรือที่เรียกว่านวัตกรรม

ทั้งนี้การพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน จำเป็นต้องมีหลายภาคส่วนในสถานศึกษาร่วมกันขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเมื่อพิจารณาภาระงานหลักในสถานศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรม ก็ต้องเป็นฝ่ายวิชาการที่จะบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจในสถานศึกษามีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล (Munkongwattana, 2012) ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยบางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้นเกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้นการที่สถานศึกษาต้องการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

เมื่อสืบค้นข้อมูลของสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษาโดยการสอบถามผู้ประกอบการทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และคุณสมบัติพื้นฐานที่ผู้ประกอบการต้องการ ส่วนใหญ่มีความต้องการด้านทักษะควบคู่กับคุณลักษณะเกี่ยวกับความริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์ผลงาน การบูรณาการเทคโนโลยี ความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายหรือการเป็นผู้นำ เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวก็คือคุณลักษณะของการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนนั่นเอง อันได้แก่คุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) พื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2) การจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน 3) การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และ 4) การพัฒนานวัตกรรม แต่จากสภาพความเป็นจริง ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหรือแม้กระทั่งบัณฑิตอาชีวศึกษายังขาดทักษะโดยเฉพาะทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับใช้ประกอบในการปฏิบัติงาน และส่วนใหญ่มักยังขาดคุณสมบัติด้านความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนางานให้

ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะหรือคุณสมบัติดังกล่าวเป็นคุณสมบัติที่สอดคล้องกับคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน (Jaroenrujithrup, 2021)

จากเหตุผลแนวคิดและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 เพื่อให้ก้าวทันอย่างเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และเพื่อให้การจัดระบบการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพและประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และมีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพสายงานอาชีพอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1. ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 914 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 274 วิทยาลัย ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ระดับความเชื่อมั่น 95 % และผู้ให้ข้อมูลในวิทยาลัยแต่ละแห่ง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนนักศึกษา ประเภทละ 1 คน เป็น 3 คน ต่อวิทยาลัย รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 822 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มโดยใช้หลักอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดี ครอบคลุมทุกประเภท ทุกที่ตั้งและทุกขนาดของวิทยาลัย

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 5 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบประเมินกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีลักษณะแบบเลือกตอบ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสภาพแวดล้อมภายใน มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากสภาพแวดล้อมภายนอก มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.938

ฉบับที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.930

ฉบับที่ 5 แบบบันทึกข้อมูลสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ที่มีต่อร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีลักษณะแบบบันทึกคำ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา

4. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย

การศึกษารอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้ สืบเคราะห์กรอบแนวคิดงานวิจัยด้วยการทบทวนเอกสาร ประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินกรอบแนวคิด วิเคราะห์ผลการประเมินกรอบแนวคิดเพื่อหาค่าความตรงด้านเนื้อหาในเชิงปริมาณ โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และในเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินกรอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มที่นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ จำนวน 1 คน และนักเรียนนักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ได้รับการปฏิบัติ จำนวน 1 คน รวมจำนวน 822 คน จากสถานศึกษาจำนวน 274 แห่ง เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน และแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 มาจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{modified}) วิเคราะห์จุดแข็ง (S) จุดอ่อน (W) โอกาส (O) และอุปสรรค (T) การบริหารวิชาการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน โดยใช้วิธี SWOT Analysis จัดทำ TOWS Matrix โดยการจับคู่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม สร้างกลยุทธ์ทางเลือก สร้างกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และแนวทางพัฒนา ประเมินกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จำนวน 17 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง พัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ของร่างกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการวิจัย (Research results)

1. ผลการศึกษารอบแนวคิดการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยด้วยการทบทวนเอกสาร เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และประเมินกรอบแนวคิดการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 กรอบการบริหารวิชาการ 4 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล พบว่ามีความเหมาะสมทั้ง 4 องค์ประกอบ

1.2 กรอบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน 4 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คุณลักษณะในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน คุณลักษณะในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป คุณลักษณะในการพัฒนานวัตกรรม พบว่ามีความเหมาะสมทั้ง 4 องค์ประกอบ

1.3 กรอบการพัฒนาและประเมินกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา (SWOT Analysis) การสร้างกลยุทธ์ด้วย TOWS matrix และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่ามีความเหมาะสมทั้ง 4 องค์ประกอบ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1 สภาพแวดล้อมภายในการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.62$, $SD = 0.80$) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.42$, $SD = 0.57$) เช่นกัน เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น

เฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.267 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.193

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.71$, $SD = 0.73$) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.43$, $SD = 0.57$) เช่นกัน เมื่อพิจารณาคำความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.238 และด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.174

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง และ 39 แนวทางพัฒนา โดยกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รอง ประกอบด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร กลยุทธ์รอง 1.1 สร้างกลไกในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร 1.2 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร 1.3 บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกรอย่างมีประสิทธิภาพ 1.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร กลยุทธ์หลักที่ 2 สร้างความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร กลยุทธ์รอง 2.1 ยกระดับการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร 2.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร 2.3 สร้างเครือข่ายภายนอกเพื่อจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร กลยุทธ์รอง 3.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพที่ส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นนวัตกร 3.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการคิด การนำเสนอ และขยายองค์ความรู้สู่ชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการเป็นนวัตกร 3.3 เร่งสร้างเครือข่ายภายนอกเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร และกลยุทธ์หลักที่ 4 การยกระดับการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร กลยุทธ์รอง 4.1 พัฒนาการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร 4.2 สนับสนุนการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ซึ่งผ่านการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล (Conclusion)

1. ผลการศึกษารอบแนวคิดงานวิจัยการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1.1) กรอบการบริหารวิชาการ มี 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล 1.2) กรอบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน มี 4 คุณลักษณะ ได้แก่ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การพัฒนานวัตกรรม และ 1.3) กรอบการพัฒนาและประเมินกลยุทธ์ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา (SWOT Analysis) การสร้างกลยุทธ์ด้วย TOWS matrix และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้เป็นเพราะองค์ประกอบสำคัญและขอขยายในการบริหารวิชาการมีหลากหลายภาระงานตามบริบทของการจัดการศึกษาแต่ละส่วน ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา หรือการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่เมื่อนำแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษามาพิจารณาและสรุปความสอดคล้อง ซึ่งวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มเนื้อหา พบว่า สามารถแบ่งขอขยายการบริหารวิชาการออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) กิจกรรมเสริมหลักสูตร และ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangasaeng and Rojratananavit (2022) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนตามแนวคิดทักษะข้ามวัฒนธรรม ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า กรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ขอบข่ายงาน ได้แก่ 1.1) การพัฒนาหลักสูตร 1.2) การจัดการเรียนการสอน 1.3) สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และ 1.4) การวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับ Wongtienlai, Usaho, and Chaemchoy (2019) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การบริหารการจัดการเรียนการสอน การบริหารแหล่งเรียนรู้ การบริหารการวัดและประเมินผลและการบริหารงานวิจัย กรอบแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล ประกอบด้วย สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การคิดเชิงนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการ และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับกรอบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) คุณลักษณะพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 2) คุณลักษณะในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน 3) คุณลักษณะในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และ 4) คุณลักษณะในการพัฒนานวัตกรรม ทั้งนี้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันว่าการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) ซึ่งสอดคล้องกับ Klaichun and Trirat (2021) ที่ศึกษาวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างความเป็นนวัตกรสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย พบว่า กรอบแนวคิดการเสริมสร้างความเป็นนวัตกรสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเอกชนมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) กระบวนการคิดเชิงออกแบบ 3) แนวคิดการสร้างนวัตกรรม และ 4) ทักษะที่จะค้นหาและค้นพบความคิดสร้างสรรค์ และผลผลิตของรูปแบบการเสริมสร้างความเป็นนวัตกรสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย คือ สมรรถนะความเป็นนวัตกรที่ประกอบด้วย 1) มีแรงบันดาลใจ (Inspiration)

2) มีจินตนาการ (Imagination) 3) มีความคิดริเริ่มหลากหลาย (Ideation) 4) มีความสามารถในการวางแผนเชิงองค์รวม (Integration) และ 5) มีความสามารถในการนำผลไปปฏิบัติและขยายผล (Implementation)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดและประเมินผล รองลงมา ได้แก่ การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สำหรับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดและประเมินผล รองลงมา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดและประเมินผล รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านนวัตกรรมการศึกษา ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งนี้หลาย ๆ หน่วยงานมีความพยายามให้การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต้องการให้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตัวเองมากขึ้น และอีกประเด็นคือด้านการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยเฉพาะการประเมินผลเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน จะต้องมีการพัฒนาให้สามารถวัดสมรรถนะของผู้เรียนโดยเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นองค์ประกอบในการประเมินผล ดังนั้นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม หรือการวัดประเมินผล ส่วนใหญ่จึงมีความพึงประสงค์ในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีทักษะในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน และการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jubjit (2016) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างคุณลักษณะนักเรียนสำหรับสังคมยุคใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างคุณลักษณะนักเรียนสำหรับสังคมยุคใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ตามลำดับ และสอดคล้องกับ Independent Committee for Education Reform (ICER) (2019) ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาและได้ระบุในแผนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เรื่องที่ 7 การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) มีประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นการคัดสรรรวบรวม เชื่อมโยง (Syndicate) และพัฒนาปรับปรุงสื่อ และเทคโนโลยีคุณภาพอย่างเป็นระบบมุ่งเป้าหมายการนำไปใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และกระบวนการสอนที่มีความเป็นนวัตกรรมและปรับเหมาะตามความแตกต่างของผู้เรียน และสอดคล้องกับ Tansakul, Usaho, and

Siribanpitak (2017) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประถมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประถมศึกษาจากสภาวะแวดล้อมภายนอก โอกาส ได้แก่ สภาพสังคมและเทคโนโลยี ภาวะคุกคาม ได้แก่ การเมืองและนโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสร้างกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ฉบับร่าง และผ่านการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง และ 39 แนวทางพัฒนา สำหรับกลยุทธ์หลักที่ประกอบด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร กลยุทธ์หลักที่ 2 สร้างความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร และกลยุทธ์หลักที่ 4 การยกระดับการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นนวัตกร จากผลการพัฒนาและประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่ามีสอดคล้องกับบริบทการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะกลยุทธ์รองที่ได้พัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น ที่ผ่านการวิเคราะห์โดยวิธี SWOT ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคนำมาจัดทำกลยุทธ์ทางเลือกเพื่อเสริมจุดแข็ง พัฒนาจุดอ่อน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นนวัตกรที่ครอบคลุมทั้ง 4 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐานในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คุณลักษณะในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน คุณลักษณะในการปรับตัวเข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และคุณลักษณะในการพัฒนานวัตกรรม สำหรับการจัดทำกลยุทธ์ดังกล่าวได้ผ่านการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และได้ปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจนมีความสมบูรณ์พร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นเพราะได้ดำเนินการตามขั้นตอนและหลักวิชาการที่กำหนด สอดคล้องกับ Wongtienlai, Usaho, and Chaemchoy (2019) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธีหุระยะ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1) ยกระดับการบริหารการวัดประเมินผลที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านการเป็นผู้ประกอบการ 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะ นวัตกรด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 3) เสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารงานวิจัยที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และ 4) เพิ่มขีดความสามารถการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านการเป็นผู้ประกอบการ และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tuptone, Sathapornwachana, and Charoontham (2020) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ซึ่งในขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ดำเนินการด้วยการวิเคราะห์ SWOT และตาราง TOWS Matrix วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปพัฒนาเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Recommendations)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะนำกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรผู้เรียน ควรดำเนินการตามแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรผู้เรียน และนำไปปรับประยุกต์ใช้โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ เพื่อให้กระบวนการขับเคลื่อนที่เป็นไปอย่างเป็นระบบ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์กระบวนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และนำกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ และกลยุทธ์รอง 12 กลยุทธ์ และ 39 แนวทางพัฒนาเป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน สำหรับวิธีดำเนินการแต่ละสถานศึกษาสามารถปรับปรุงได้ตามบริบทของสถานศึกษา ควรมีการชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายได้ทราบ และร่วมขับเคลื่อนกันอย่างเป็นระบบ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดปัจจัยสนับสนุนทั้งทรัพยากร งบประมาณ เครื่องมือและอุปกรณ์ โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลที่เพียงพอต่อการดำเนินงานที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี หรืองบประมาณ ที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะเป็นการเติมเต็มคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงประเมินเพื่อติดตามผลการใช้กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในแต่ละปี เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับแผนกลยุทธ์ให้สามารถดำเนินงานเป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่น ด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจูงใจ

References

- Auntthachai, T. (2016). *Direction of Thai Education*. Retrieved March 7, 2020, from <https://www.cpw.ac.th//Document/v.php?key=knowledge-147201721320160824134013>
- Dangthongdee, G. (2017). The Education of Thailand 4.0. *Vocational Education Central Region Journal*, 1(1), 1-6.
- Independent Committee for Education Reform (ICER). (2019). *Education Reform Plan*. Retrieved January 24, 2020, from <https://lamphuncity.go.th/wp-content/uploads/2020/05/pdf>
- Jaroenruthrup, N. (2021). Propelling Research and Development into Knowledge-based Vocational Education through Innovation and Technology. *Institute of Vocational Education Southern Region 1 Journal*, 6(1), 3-8.
- Jubjit, P. (2016). *Development of Secondary School Management Strategies to Support the Enhancement of Students Characteristics for Societal Well-being*. [Master's thesis, Chulalongkorn University].
- Klaichun, P., & Trirat, P. (2021). Innovatorship Enhancement Model for Undergraduate Programs of Private Universities in Thailand. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(8), 236-252.
- Krejcie, R. V., & Morgan D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Munkongwattana, J. (2012). *Management of Educational Institutions for Excellence*. Bangkok: Creative Commons.
- Office of the Vocational Education Commission. (2015). *History*. Retrieved March 1, 2020, from <http://bsq2.vec.go.th>
- Sangasaeng, C., & Rojratavanit, N. (2022). A Study of Academic Management of Schools Consortium Based on the Concept of Cross-Cultural Skills Frameworks. *Journal of Modern Learning Development*, 7(7), 403-416.
- Tansakul, C., Usaho, C., & Siribanpitak, P (2017). Teacher Development to Enhance Desirable Characteristics of Primary School Students. *Journal of Education Studies Chulalongkorn University*, 45(4), 1-17.
- Tuptone, P., Sathapornwachana, S., & Charoontham, O. (2020). Study Current Conditions and Desirable Conditions of Corporate Social Responsibility Administration of Schools under Municipalities. *Valaya Alongkorn Review*, 10(1), 27-40
- Wongtienlai, K., Usaho, C., & Chaemchoy, S. (2019). A Needs Assessment of Academic Management for Nursing College under the Jurisdiction of Ministry of Defence Based on the Concept of Innovator Competencies of Nursing Students. *Royal Thai Navy Medical Journal*, 46(3), 506-521.